1849. № 65.

DRENTSCHE COURANT.

Dingsdag, den 14 Augustus.

Deze Courant kost in het ¼ jaar *f* 1-50, buiten Assen vrachtvrij *f* 1-65; de advertentien van 1-5 regels *f* 1 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt.

Wij maken er onze lezers opmerkzaam op, dat wij, door het kiezen eener kleinere letter ook voor de nieuwstijdingen, ons in staat gesteld hebben meerdere berigten, vooral buitenlandsche, mede te deelen, welke dikwijls bijzonder in den laatsten tijd uit plaatsgebrek achterwege zijn moeten gelaten worden, zonder dat de abonnementsprijs verhoogd is, hoewel zulks niet zonder opofferingen van zijde der Redactie is kunnen geschieden. Red.

Gedeputeerde Staten der Provincie Drenthe brengen ter kennis van een ieder, dien zulks zoude mogen aangaan, dat door eene Commissie uit derzelver midden, in de maand September aanstaande, zal worden gehouden de gewone jaarlijksche Inspectie en Schouwing van de Hoofd- en Beilervaarten, mitsgaders van al de daarmede verbondene werken, kanalen, wijken en slooten, en van de stouwen van wijken enz., in de Hoofdvaart uitwaterende of met dezelve gemeen liggende, speciaal ook die van de *Haveller-* en *Uffeler boervaarten* in de *Steenwijker berg- of Nijereensche wijk*, en van hetgeen met dezelve in verband staat, en bij het Reglement op het gebruik der gemelde vaarten, goedgekeurd bij Zijner Majesteits Besluit van 18 Maart 1819 no. 1, aan de Schouw is onderworpen. En worden mitsdien de belanghebbenden gewaarschuwd, hunne panden in gemelde vaarten, vaartswallen, wijken, nok- en leisslooten, mitsgaders de waterlossingen, bruggen, vonders, pompen, waterstoepen en andere waterwerken, benevens al hetgeen verder ten hunnen laste is, in schouwbaren staat te hebben, tot voorkoming van schade. Voorts wordt een ieder hierbij uitdrukkelijk herinnerd, dat evenmin als in de laatstvorige jaren heeft plaats gehad, ook bij de tegenwoordige Schouw, door den Provincialen Opzigter, vooraf geene hoegenaamde bijzondere aanzeggingen of waarschuwingen, om de ten hunnen laste staande gebreken of afwijkingen van het Reglement te herstellen, of te verbeteren, aan de pandpligtigen zullen worden gedaan, dan alleen ten aanzien van de vervuilde panden in nok- of leisslooten, tot de opschooning waarvan, ten minsten veertien dagen vóór de Schouwing, de noodige aanzegging aan de belanghebbenden zal geschieden, overeenkomstig het bepaalde in art. 7 van het Reglement, terwijl, wat de overige gebreken, verzuimen of overtredingen aangaat, de nalatige pandpligtigen of overtreders, zonder eenige nadere waarschuwing dan de tegenwoordige, ten dage der Schouw zullen zijn vervallen in de boeten, bij het Reglement bedreigd.

Assen, *De Gedeputeerde Staten voornoemd,*
7 Augustus 1849. DE VOS VAN STEENWIJK.
Ter Ordonnantie van Dezelve,
W. H. HOFSTEDE JR.

Achtervolgens artikel 3 van Zijner Maj. besluit d.d. 6 Januarij 1831 n°. 68 (S.B. n°. 2), heeft Zijne Exc. de Minister van Financien, bij resolutie van den 9 Aug. l.l. n°. 130, bepaald de prijzen, het opgeld daaronder begrepen, waarvoor de collecteurs, splitters en debitanten der Staats-Loterij de loten en gedeelten van dien, voor de vierde week der trekking van de laatste klasse der 208ste Loterij, beginnende op maandag den 13 Aug. zullen mogen uitgeven, te weten: *Bij verkoop:* Geheele loten *f* 82. Halve *f* 41. Vijfde *f* 16.40. Tiende *f* 8.20. Twintigste *f* 4.10.

Wordende den belanghebbenden bij deze herinnerd, dat, bij voornoemd art. van Zr Ms besluit, uitdrukkelijk is vastgesteld, dat de collecteurs, splitters en debitanten gehouden zijn, om zich naar die prijsbepaling te regelen, en dezelve gedurig ter inzage voor het publiek beschikbaar te hebben.

Assen, *De Gouverneur van Drenthe,*
11 *Aug.* 1849. DE VOS VAN STEENWIJK.

Burgemeester en Wethouders der stad Assen,

Gelezen eene resolutie van HEd. Gr. Achtb. H.H. Gedeputeerde Staten dezer Provincie van den 16 Julij 1844 no. 17 (Prov. Blad no. 23), houdende aanschrijving aan de Stedelijke en Gemeente-Besturen in dit Gewest, om derzelver ingezetenen *jaarlijks*, en wel in de *eerste helft der maand Augustus*, te herinneren aan den inhoud en aan de poenale bepalingen der Wet van 1 Maart 1815 (Staatsblad no. 21), betrekkelijk *de Viering der dagen aan den openbaren Christelijken Godsdienst gewijd*, en zulks door middel van *afkondiging* en *aanplakking*, op de wijze in elke Stad en Gemeente gebruikelijk; brengen bij deze tot het einde der voorgeschrevene herinnering aan den voet dezer op *nieuw* ter *kennisse* der *Ingezetenen* de *zoo even aangehaalde Wet*. En zal deze op de gewone wijze worden afgelezen op zondagen den 5 en 12 Augustus 1849 mitsgaders aangeslagen en opgenomen in de *Drentsche Courant. Assen, den 31 Julij* 1849.

Burgem. en Weth. der Stad Assen. H. J. OOSTING.
Van wege Dezelve, MEINSMA.

WET *houdende voorschriften ter viering der dagen aan den openbaren Christelijken Godsdienst toegewijd; gearresteerd den* 1*sten Maart* 1815 *no.* 18.

Wij WILLEM bij de Gratie GODS, Prinse van Oranje-Nassau, Souverein Vorst der Vereenigde Nederlanden, enz., enz., enz.

Aan alle degenen die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten; Alzoo Wij in overweging genomen hebben de noodzakelijkheid om, op het voetspoor onzer godsdienstige voorvaderen, die daarop steeds den hoogsten prijs stelden, de pligtmatige viering van den dag des Heeren en andere dagen aan den openbaren Christelijken Godsdienst toegewijd, door eenparige en voor de geheele uitgestrektheid der Vereenigde Nederlanden algemeen werkende maatregelen te verzekeren; Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal dezer Landen, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze: 1. Dat op zondagen en op zoodanige godsdienstige feestdagen, als door de kerkgenootschappen van den Christelijken Godsdienst dezer landen algemeen erkend en gevierd worden, niet alleen geene beroepsbezigheden zullen mogen verrigt worden, welke den godsdienst zouden kunnen storen, maar dat in het algemeen geen openbaren arbeid zal mogen plaats hebben, dan ingeval van noodzakelijkheid, als wanneer de Plaatselijke Regering daartoe schriftelijke toestemming zal geven. 2. Dat op deze dagen, met uitzondering van geringe eetwaren, geene koopwaren hoegenaamd op de markten, straten of openbare plaatsen zullen mogen worden uitgestald of verkocht, en dat kooplieden en winkeliers hunne waren niet zullen mogen uitstallen noch met opene deuren verkoopen. 3. Dat gedurende den tijd voor de openbare Godsdienstoefening bestemd, de deuren der herbergen en andere plaatsen, alwaar drank verkocht wordt, voor zoo verre dezelve binnen den besloten kring der gebouwen liggende zijn, zullen gesloten zijn, en dat ook, gedurende dienzelfden tijd, geenerhande spelen, hetzij kolven, balslaan of dergelijke mogen plaats hebben. 4. Dat geene openbare vermakelijkheden, zoo als schouwburgen, publieke danspartijen, concerten en harddraverijen, op de zondagen en algemeene feestdagen zullen gedoogd worden; zullende het aan de Plaatselijke Besturen worden vrijgelaten hieromtrent eene uitzondering toetestaan, mits niet dan na het volkomen eindigen van alle godsdienstoefeningen. 5. Dat de plaatselijke policie zorg zal dragen, ten einde alle hinderlijke bewegingen en gerucht in de nabijheid der gebouwen tot de openbare eeredienst bestemd en in het algemeen alles wat dezelve zoude kunnen hinderlijk zijn, voor te komen of te doen ophouden. 6. Dat de overtredingen tegen de bepalingen van dit besluit naar gelang van personen en omstandigheden, zullen gestraft worden met eene boete van niet hooger dan *vijfentwintig guldens*, of met eene gevangenis van niet langer dan *drie dagen*, voor de overtreders die buiten staat mogten zijn deze boete te betalen. 7. Dat bij eene tweede overtreding de boete of straf zal verdubbeld worden, en wijders alle de te koop gelegde of uitgestalde goederen verbeurd verklaard, en de herbergen of andere publieke plaatsen voor ééne maand gesloten. En dat door deze algemeene verordeningen, alle daarmede niet overeenkomstige provinciale of plaatselijke reglementen en inrigtingen zullen worden gehouden voor vervallen. Lasten enz.

Nederland.

12 *Aug.* — ZM. heeft bij besluit van 4 dezer vastgesteld de uitloting van 3½ pCt. schuldbekentenissen, tot een kapitaal *f* 300,000, en aflossing derzelve op 7 Oct. ek. met 100 pCt.

— De Eerste Kamer der Staten Gen. heeft eergisteren en gisteren aangenomen met 31 tegen 1 stem het wetsontwerp tot heffing van provinciale opcenten in Noord-Braband, en vervolgens met algemeene stemmen de wetsontwerpen: 1°. tot invoering der Pharmacopae Neerlandica en Nederl. apotheek; 2°. tot regeling van uitgaven op het fonds van herbelasting op de grondbelasting; 3°. tot overschrijving van fondsen voor den grooten weg van Utrecht naar 's Bosch; 4°. tot regeling der toelating en uitzetting van vreemdelingen, en 5°. tot heffing der vuur-, ton- en bakengelden.

— In de zitting van de Tweede Kamer van 9 dezer is door de commissie voor de verzoekschriften, o.a., bij monde van den heer *v. Heiden Reinestein* verslag uitgebragt op een adres van mr. *P. van der Veen* c.s., verveeners te Smilde, houdende verzoek, om gevolg te geven aan het ontwerp van wet tot dekking van het tekort, in verband met de afschaffing van den accijns op de brandstoffen, hetwelk ter griffie wordt nedergelegd. — De Kamer heeft vervolgens, op voorstel van den heer *Thorbecke*, besloten om na afloop van het onderzoek in de afdeelingen der muntwetsontwerpen en der beraadslaging over het wetsontwerp, houdende belasting tot dekking van het tekort, de werkzaamheden voor drie weken te schorsen, tenzij spoedvereischende zaken eene vroegere bijeenkomst mogten noodzakelijk maken.

— De Minister van Financiën heeft vastgesteld de 209e Staatsloterij, bestaande uit 20,000 loten, 10,000 prijzen en 2 premiën, overeenkomstig het plan der vorige loterij. De trekking begint 24 Sept. en eindigt 14 Dec. ek.

— De Min. van Binn. Zaken heeft in de zitting van de Eerste Kamer van 9 dezer, wat de geneeskundige wetgeving betreft, medegedeeld, dat de daartoe benoemde commissie hare veel omvattende taak onlangs heeft voltooid en aan het ministerie heeft overgelegd de volgende ontwerpen: 1°. omtrent het geneeskundig staatsbestuur; 2°. op de geregtelijke geneeskunde; 3°. op de uitoefening der geneeskunde; 4°. op de uitoefening der artsenijbereidkunde en den verkoop van geneesmiddelen; en 5°. op het examen tot toelating voor de uitoefening der geneeskunde en het beroep van apotheker. Thans worden die projecten bij het Departement van Binn. Zaken onderzocht; zoodra dat onderzoek zal zijn afgeloopen, zullen de ontwerpen naar den Staatsraad verzonden worden, om, na ingewonnen advies van dat collegie, onmiddelijk aan de wetgeving te worden aangeboden. Zijne Exc. had zich gevleid dat dit nog in de tegenwoordige zitting der Staten-Gen. zou hebben kunnen geschieden, doch ziet nu dat dit niet mogelijk zal zijn, zoodat de aanbieding van al die voordragten in de volgende zitting zal plaats hebben.

— Men verneemt thans, dat de heer *Wichers* binnen weinige dagen als Min. van Justitie zal aftreden, waarna hij zich op reis zal begeven. Het vermelde omtrent de waarneming van deszelfs functiën door den heer *Lightenvelt* is ongegrond.

— Te Groningen zullen dit jaar den 28 Augustus, den dag van herdenking van het beleg dier Stad door de Munsterschen, ter zake der cholera geene openbare vermakelijkheden gehouden worden; aldaar zijn van 6 tot 9 dezer aangetast 59 personen, overl. 24, herst. 46; echter verneemt men, dat sedert dien tijd de cholera weder vrij wat toegenomen is. — Te Zwolle waren van 6 tot en met 9 dezer slechts 9 cholerazieken aangegeven, den daarop volgenden nacht zijn echter weder 15 zieken daarbij gekomen. Te Genemuiden en Zwartsluis is de ziekte vrij wat bedaard. — Naar men verneemt is het dezer dagen uitgevaardigde verbod aan de officieren van het leger, om van parapluien gebruik te maken, weder ingetrokken — Het Ministerie van Binn. zaken in België heeft een prijs van 3000 fr., benevens eene gouden medaille, uitgeloofd voor het best, in 1849 vervaardigd landhuishoudkundig geschrift, en 1000 fr. voor het beste stuk over de oorzaken der *aardappelziekte* en de beste middelen, om deze ziekte te voorkomen of te genezen. — Bij Heerenveen is eene boerenbehuizing met inboedel en al en een stier door het broeijen van het hooi verbrand; in eene andere behuizing was mede gevaar, dat er brand door het broeijen van het hooi zou ontstaan, doch is zulks gelukkig voorgekomen.

— Van 6 tot en met 10 Aug. zijn te Haarlem voor het Staats-examen geëxamineerd 61 jongelieden en daarvan toegelaten 41.

— Verleden maandag, dingsdag, woensdag, donderdag en zaturdag is in het paleis van Z.M. *Willem II*, op den Kneuterdijk, van des morgens 10 tot des namiddags 4 ure zitting gehouden door de commissie ter regeling van de nalatenschap van wijlen Z.M. *Willem II*, onder voorzitterschap van den baron *van Doorn* van Westkapelle, behalve des vrijdags, want toen werd het voorzitterschap waargenomen door Z.K.H. prins *Frederik* der Nederlanden. Op den 15 dezer maand zal er alhier een familieraad uit de nabestaanden en erfgenamen van Z.M. *Willem II* worden gehouden. Om dien familieraad bij te wonen zal H.K.H. mevrouw de prinses van Saksen-Weimar-Eisenach herwaarts komen, ten einde er dan de laatste hand worde gelegd aan de regeling der nalatenschap van Z.M. Men begint er thans meer dan ooit van te spreken dat de nagelaten schilderijen-verzameling van den Koning publiek aan de meestbiedenden zal worden verkocht. *Zondhl.*

— In het Heilige Land is thans, door de vereenigde zorg van de Britsche Koningin en den Koning van Pruissen, de eerste Protestantsche kerk binnen Jeruzalem voltooid. Deze Evangelische kerk is den 21sten Januarij dezes jaars, zijnde de dag, waarop voor 7 jaren de eerste Protestantsche bisschop aldaar aankwam, geopend en den Heer toegewijd. De Syrische bisschop woonde met eenige zijner priesters en diakenen de plegtigheid bij, en scheen er een levendig belang in te stellen. Ook waren er vele leden van de Grieksche en Armenische geestelijkheid bij tegenwoordig. De Bisschop *Gobat* heeft gepredikt over de woorden der profetie: „Mijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden allen volkeren." (Jes. LVI: 7.)

— *Een behartigingswaardig woord voor onzen tijd.* In eene leerrede van Ds. *van Duinen*, van Oudeschoot, over Jez. 55, 2a, geplaatst in de 6de aflev. van zijnen *Bijbelgids*, komt de volgende zinsnede voor, die wij aan 't nadenken van allen, die 't wel met volk en land meenen, aanbevelen.

„Men spreekt van grondwetsherziening en de heilzame gevolgen daarvan voor den welstand des volks. Ik vermeet mij niet te oordeelen over dingen, die mij te hoog zijn, en laat het oordeel daarover gaarne aan ervaren staatslieden over; maar dit weet ik, dat, zal er ware, duurzame welstand wezen, de grondwet in de harten van velen herzien moet worden en aldus luiden: bemint uwen naaste als u zelven." *(St C.)*

— 13 Aug. De Eerste Kamer heeft in de zitting van 11 dezer met 31 tegen 1 stem afgestemd het wetsontwerp omtrent de kroondomeinen. — In de zitting van de Tweede Kamer van dien dag is ingekomen eene missive van Z.Exc den Min. van Financien, waarbij, ingevolge Kon. magtiging, voorlopig wordt *ingetrokken* het wetsontwerp tot het heffen eener belasting op de inkomsten, *het afschaffen der turfaccijns, enz.*

Assen, 13 Augustus.

Gedurende de maand Junij j.l. zijn 451 schepen de geheele Hoofdvaart en 34 een gedeelte van dezelve afgevaren. Twee snikken en drie veerpramen hebben de geheele vaart en vier snikken en twee veerpramen een gedeelte daarvan bevaren. Er zijn gedurende gemelde maand langs de vaart afgevoerd 989¾ dagwerken turf.

— Op de jaarmarkt, den 6 dezer te Zuidlaren gehouden, waren aangebragt 1780 runderen en 198 paarden, terwijl 449 rijtuigen in het dorp zijn gekomen. De handel

in rundvee was niet zeer levendig, echter waren de prijzen voldoende, hebbende de koeijen aanstaande te kalven van ƒ50 tot ƒ130 gegolden; jong vee was weinig ter markt; het meeste en beste vee is door vriesche en oostvriesche kooplieden gekocht. De handel in paarden was van weinig belang.

— In de bibliotheek van het Departement Assen der Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid is voorhanden een alphabetisch register van werktuigen en voorwerpen, welke geplaatst zijn in het kabinet van de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid te Haarlem, bijgewerkt tot heden. Wij vestigen op dit register de aandacht van alle landbouwers en nijverheidslieden; men kan daaruit zien, welke modellen in bedoeld kabinet voorhanden zijn, 't welk voor velen belangrijk en voordeelig zijn kan.

— Bij gelegenheid van de installatie van den Rabbijn *Hillesum* te Meppel heeft Dr. *D. van Es* aldaar op eene voortreffelijke wijze tot het publiek en den Rabbijn gesproken, en tevens de behoefte, den geest en de eischen des tegenwoordigen tijds met betrekking tot de Israëlitische Godsdienst geschetst.

— De bouw van de nieuwe R.K. kerk en pastorie te Nieuw Schoonebeek is zoo ver gevorderd, dat beide gebouwen onder dak zijn, en met het stukadoorwerk een aanvang kan worden gemaakt; de bewoners dezer kolonie, welke bijna alle zonder uitzondering tot de R.K. Godsdienst behooren, zien met vurig verlangen naar de voltooijing der kerk uit, daar zij nu hunne godsdienst moeten gaan uitoefenen in den Twist in Munsterland, waarvan sommigen hunner meer dan 5 uren verwijderd zijn, en ook aldaar zulke zware bijdragen van hen gevorderd worden, dat de inwoners van den Twist van alle kerkelijke lasten vrij zijn.

— Te Ruinerwold is den 9 dezer een persoon aan de cholera overleden, zonder dat, voor zoo verre bekend, deze ziekte overigens in die gemeente bestaat. — Te Meppel, waar de cholera sedert het invallen van het koudere weder allengskens verminderd en ten laatste genoegzaam opgehouden was, is dezelve bij het meer warme weder sedert zaturdag morgen op nieuw uitgebroken, en zijn er dien dag en gisteren daar weer 4 overleden. Van 5 tot en met 11 dezer zijn bijgekomen 6, overl. 4, herst. 7, in beh. 2; zoodat thans in het geheel zijn aangetast 96, overl. 68, herst. 26, in beh. 2. — Van 5 tot en met 11 zijn, voor zoo ver bekend, te Hoogeveen aanget. 6, herst. 3, overl. 5, in beh. 1.

— Allerwege hoort men thans van ongelukken, door het sterk broeijen van het hooi ontstaan; den 8 dezer is dergelijk ongeluk bij den landbouwer *J. L. Preuper* te Ruinerwold nog slechts even bij tijds voorgekomen, doordien men zoo spoedig doenlijk het hooi uit de schuur heeft weggebragt, waabij bleek, dat er reeds werkelijk vuur aanwezig was. Mogten toch de landlieden hierdoor aangespoord worden, om in hun eigen belang en dat hunner buren, ja dikwijls van een geheel dorp de meeste voorzigtigheid ten aanzien van het broeijen van het hooi aan te wenden!

— Den 9 dezer, omstreeks 7 uur 's avonds, ontstond te Coevorden brand op den achterzolder van het huis, bewoond door den koopman *J. Bierman*, en wel in eene partij lompen; door de hulp der rijks en stads brandspuiten echter was de brand spoedig gebluscht. Ongeveer een uur daarna ontstond er brand in eene partij lompen op den voorzolder, doch ook deze was spoedig gebluscht; ter voorkoming van verdere onheilen ging men er toe over, om alle lompen van den zolder aftewerken. Den volgenden dag ontstond er tot tweemalen toe brand in het beneden gedeelte van het huis, welke telkens echter sooedig gebluscht werd. Hierdoor is evenwel niet zonder grond het vermoeden ontstaan, dat deze branden telkens door kwaadwilligheid zijn veroorzaakt. De justitie doet onderzoek.

— Z.M. heeft bij besluit van 7 dezer no. 68 den heer *A. van der Vlies*, Rijksontvanger te Havelte, als zoodanig, met vermindering van inkomsten verplaatst naar Ewijk in Gelderland en in deszelfs plaats benoemd den heer *J. Heskusius*, thans ontvanger aldaar.

Buitenland.

12 Aug. — De Hongaren hebben aan de Obstenrijkers een gevoelig verlies toegebragt. De bezetting van Komorn, versterkt naar het schijnt met een ander Hongaarsch korps, heeft de bezetting van Raab genoodzaakt, deze belangrijke vesting te ontruimen, hoewel het nog niet blijkt, dat dezelve daarop door de Hongaren bezet is; het berigt hiervan heeft te Weenen groote ontsteltenis veroorzaakt. Het officieel Oostenrijksch leger-bulletin erkent, dat de Keizerlijke troepen een zeer belangrijk verlies hebben geleden. Het was de bezetting van Komorn die dit „koene," — eene uitdrukking van het bulletin zelf — feit ondernam. Met groote overmagt en onweerstaanbare kracht uit de vesting vallende, viel de bezetting onze troepen eensklaps met een geweld aan, waartegen wederstand onmogelijk was, trok onzen linker vleugel om, tastte ons nu van achteren aan, sneed de verbinding over Acs en Raab af. en bevond zich zoodoende regelregt op den weg naar laatstgenoemde stad. — Op 21 Julij werd nabij György in Zevenbergen tusschen de Russische troepen en het korps van Bem, 12,000 man sterk, een gevecht geleverd, dat in hevigheid en verbittering bijna alle vorige overtreft. De Hongaren trachtten door te dringen en deden herhaalde aanvallen, terwijl zij met ontzettend geschreeuw en de bajonnet vooruit op de Russen inliepen, die onbewegelijk bleven. Na van des morgens vroeg tot des avonds 11 ure te hebben gestreden, trokken de Russen achter de Alt terug, om Kroonstadt te dekken.

— De Koningin van Engeland, die met Prins *Albert* en hunne kinderen een bezoek aan het ongelukkige Ierland brengt, is te Dublin met de meeste geestdrift ontvangen.

— 13 *Aug.* Het vredes verdrag tusschen Oostenrijk en Sardinie is geteekend, de oorlogsvergoeding, welke het laatste aan het eerste Rijk moet betalen, is op 75 millioen francs bepaald. — Generaal *Oudinot* is met de helft van het Expeditie-leger van Rome naar Frankrijk teruggeroepen. Omtrent de voornemens van den Paus is nog niets met zekerheid bekend.

— De zitting van de Wetgevende Vergadering te Parijs is zoo onstuimig en woelig geweest als nog geene andere sedert de Februarij-omwenteling. Bij gelegenheid van discussien over het vervolgen van twee leden, heeft na hevige woordenwisseling *Pierre Bonaparte* aan het lid *Gastier* een slag in het aangezigt toegebragt; *Pierre Bonaparte* is uit de zaal gebragt en *Gastier*, die hem te lijf wilde, tegengehouden; sommigen beweren stokken opgeheven en dolken te hebben zien blinken. De zaak zal geregtelijk vervolgd worden.

— Het verlies der Oostenrijkers bij Raab, moet veel aanzienlijker zijn dan men meende; de buit der Hongaren, die Raab inderdaad bezet hebben, is allerbelangrijkst; 80,000 schepels haver, 100,000 centenaars meel, 2400 runderen, 2 stoombooten, 2 artillerie-parken enz. — De Venetianen moeten de Oostenrijksche vloot voor Venetie op de vlugt gedreven hebben.

Assen den 19 en 20 Julij is 't openbare schoolexamen van de leerlingen op 't Gymnasium alhier gehouden. Op den eersten dag zijn de leerlingen der lagere, op den tweeden die der hoogste classe onderzocht. De laatste waren acht in getal, waarvan zeven zich aan 't staatsexamen hebben onderworpen. Van deze *zeven* zijn er *drie* afgewezen, zijnde dit, 1846-1849, *d'eersten*, dien dit gebeurt onder de twintig, dertig, die zich, van hier, aan dat onderzoek gedurende die jaren hebben onderworpen, met uitzondering van die, welken 't bepaald en zonder bedenking, vóóraf was ontraden. Deze uitkomst is te meer te betreuren, omdat er, onder d'afgewezenen, jonge menschen zijn, die, door volharding en vlijt, hoog staan aangeschreven, zoowel bij hunne medeleerlingen als onderwijzers. Dr. Nassau.

Olie uit veen.

De ontdekking, dat uit 't veen door distillatie olie en andere stoffen te verkrijgen zijn is niet nieuw, en reeds vindt men hierover eenige melding gemaakt in de Mémoires de l'Académie 1786. Ook in het Systematisch Handboek der Scheikunde van wijlen den Hoogleeraar *A. Ypey*, te Amsterdam bij *W. van der Vliet*, pag. 308, vindt men o.a. 't volgende: „Door distillatie verkrijgt men „uit het veen over het algemeen zure geesten en olien „van verschillende kleuren en andere zelfstandigheden, „overeenstemmende met diegene, welke men verkrijgt uit „velerlei groeijende voorwerpen, en somwijlen bekomt „men ook uit dezelve een loogzoutige geest, vlug loogzout „en zelfs zoutzuur ammoniakzout." De meerdere of mindere hoeveelheid van die onderscheidene zelfstandigheden hangt geheel af van de bestanddeelen van 't veen. Zoo zal dus in Engeland en Ierland, waar de veengronden van een meer bitumineuzen aard zijn, en waar men meer vruchten en zaden, als: eikels, hazelnoten, dennen-kegels, erwten, wikken, enz., in dezelve vindt, ook vanzelve eene meerdere hoeveelheid olie kunnen verkregen worden dan uit onze veengronden.

Assen, 6 *Augustus* 1849. v. d. S.

Dit stuk reeds voor het vorig nummer ingezonden, is toen wegens plaatsgebrek niet kunnen gezet worden.

Red.

Voordeelen van eene losse bouwaarde.

Mijnheer de Redacteur! Heb de goedheid het volgende in Uw geacht blad optenemen:

Indien wij tegenwoordig de Drentsche essen in oogenschouw nemen, dan merken wij alras, dat de rogge, het hoofdproduct in deze Provincie, grootendeels geheel als ter nedergeslagen is. Behalve de regenvlagen is hiervan zonder twijfel de hoofdoorzaak, dat de esgronden niet diep genoeg worden losgemaakt. In eene ondiepe bouwaarde kan de rogge geen genoeg wortel schieten, waarvan ten gevolge het stroo niet stevig genoeg wordt, om tegen de regenvlagen bestand te zijn. Het eenvoudige middel om de gronden dieper los te maken is de wroetploeg, waarmede men den harden bodem los wroet, zonder de onvruchtbare aarde optewerpen. De voordeelen van zoodanigen ploeg en van het wroeten zijn de kosten daaraan verbonden overwaardig. Die voordeelen zijn: 1°. bij eene diep losgemaakte bouwaarde heeft men minder zaaizaad noodig, doordien de rogge beter stoelt; 2°. krijgen wij lucht, warmte en vocht in den grond, de hoofdvoorwaarden bij den plantengroei, nevens eene genoegzame hoeveelheid voedende stoffen, in eene vereischte evenredigheid; 3°. in zoodanige bouwaarde verdroogt de rogge bij aanhoudende droogte niet, doordien de diepe losse bouwaarde het water doorlaat, waarvan bij droogte de bovenste drooge aarde, door haar vocht-aantrekkend vermogen, de rogge van het noodige vocht voorziet; bij eene ondiepe bouwaarde verdampt dit water dadelijk, en er is bij droogte geen genoegzamen voorraad; 4°. bij eene aanhoudende natte verkleumt zij niet; 5°. krijgt de rogge, zoo als gezegd is, in eene diepe losse bouwaarde steviger stroo, dat tijdens de bloeijing van zoo veel belang is, omdat bij liggende rogge de bevruchting slecht geschiedt; ook tijdens de vorming van de korrel is stevig opstaand stroo van groot belang, daar de ondervinding geleerd heeft, dat liggende rogge eene veel ligtere korrel oplevert, enz.

Ter bevestiging van dit een en ander dient, dat de rogge hier ter plaatse op verre na niet zoo veel tegen den grond ligt, als op de essen. Steller dezes meent alzoo in 't belang van 't algemeen, zeer te moeten aanraden, om te zorgen voor eene diepe losse bouwaarde. Doet aanhoudend proeven in 't klein, mijne medelandbouwers, en zien en wederzien zal U tot overtuiging brengen.

S . . . . . B.

Dit stuk, waarvan wij de behartiging aanbevelen, is ons reeds voor ettelijke dagen toegezonden, doch hebben wij, wegens gebrek aan ruimte, niet eerder kunnen opnemen.

Red.

In het 3e stuk van het Tijdschrift ter bevordering van Nijverheid komt voor een verslag der Commissie tot het doen van voorloopig onderzoek omtrent het plan van den Belgischen Ingenieur *Kummer* ter ontginning van heidegronden door overvloeijing, hebbende deze Commissie bestaan uit de heeren Mr. *L. Oldenhuis Gratama* voor het Dept. *Assen* der Ned. Maatschappij van Nijverheid, *J. Backer* voor het Dept. *Arnhem* en *C. Ribbius* voor het Dept. *Deventer*. Na uiteenzetting van bedoeld plan, deelt de Commissie mede, ter beantwoording van de vraag, of de maatregel van besproeijing ook in Nederland met voordeel kan aangewend worden, dat het haar *oppervlakkig* is voorgekomen, dat de kosten van toepassing van dezen maatregel op *eene groote schaal* ligt boven 't gewin kunnen loopen, hangende in dezen alles af van plaatselijke omstandigheden; terwijl echter de Commissie verklaart, dat haar de vereischte waterbouwkundige kennis ontbreekt, om in dezen *naauwkeurig* te oordeelen. — In het derde gedeelte van het verslag geeft de Commissie *acht* middelen op, welke naar haar oordeel dienstig kunnen zijn, om de ontginning en bevolking onzer heidegronden te bevorderen, als: 1°. Bevordering van *Markescheidingen;* 2°. Afschaffing van de *tienden* van de vruchten van te ontginnen heideveld; 3°. Verbetering van de *wet* op de *vrijdommen* van de grondbelasting, voor zoo ver ontginningen en landverbeteringen betreft; 4°. Meerdere *zorg* voor de *mestspecien;* 5°. Bevordering van de *stalvoedering;* 6°. Bevordering der *houtteelt;* 7°. Het *aankoopen* van *heideveld* door gemeente-besturen, diaconien enz., ten einde des winters, door het laten bearbeiden van hetzelve, werk aan behoeftigen te verschaffen, en 8°. *Kanalisatie* der heidevelden; kunnende het graven van kanalen, voor zoo verre die door of in de nabijheid van hooge veenen komen, niet beter bevorderd worden dan door de aanmoediging der veengraverij, omtrent welk laatste punt de Commissie verwijst naar het belangrijk en tot dus ver veel te weinig bekende *Handboek* van den heer *H. L. Stemfoort* over *veengraverij en landontginning*, in 1846 te Assen bij *van Gorcum & Comp.* uitgekomen.

In hetzelfde stuk komt een betoog voor van den Mede-Redacteur den heer *Alstorphius Grevelink*, getiteld: *één Nederland, één algemeen volksbelang*, waarin de schrijver de groote nadeelen van provincialisme en naijver tusschen de provincien aantoont; wij komen welligt nader op dit stuk terug.

Nog wordt in deze aflevering van bedoeld tijdschrift aangetroffen een stuk van den zoo even genoemden geachten schrijver, getiteld: *Heeft Nederland het regt Oost-Indische domeinen te verkoopen en den opbrengst van dezen verkoop te storten in de Ned. Schatkist? Is zoodanige handeling in het belang van Nederland en van hare kolonie?* De heer *Grevelink* bestrijdt hierin het bekend voorstel van den heer *Sloet*, om Oost-Indische domeinen ten voordeele van 's Rijks kas te verkoopen. Onze beperkte ruimte laat niet toe, den inhoud van dit belangrijk stuk mede te deelen; wij bevelen echter aan ieder, die in de zaken van het Vaderland belang stelt, de lezing daarvan aan. *Red.*

— Wij hebben van den heer *G. H. Amshoff*, President der Prov. Geneesk. Commissie, lid van eenige geleerde genootschappen en praktiserend Med. Chir. et Art. Obst. Doctor te Hoogeveen, ontvangen eene dezer dagen door hem bij *van der Scheer* te Coevorden uitgegevene *Bijdrage ter genezing en afwering van den Oost-Indischen Braakloop (cholera Indica) voor al- en niet-geneeskundigen.* De schrijver geeft eerst de verschillende soorten van cholera op, gaat derzelver ontstaan in 1817 en hare loop na, behandelt het punt der al of niet besmettelijkheid, wijst de voorbehoedmiddelen en eindelijk de behandeling en geneeswijze der ziekte aan. Het komt ons, oningewijden in het vak, voor, dat deze bijdrage vele wetenswaardige bijzonderheden en nuttige wenken bevat, en ook voor niet geneeskundigen dienstig kan zijn bij het ontstaan der cholera, zoo er niet dadelijk geneeskundige hulp bij de hand is. Wij vestigen daarom ook de aandacht onzer lezers op dezelve. Red.

Correspondentie.

Het stuk van den heer Eemten: *nog iets over* de kas ad pios usus, *zal in het volgend nummer geplaatst worden.*

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN
PROVINCIE DRENTHE.

AANBESTEDING.

Op dingsdag den 21 Augustus des jaars 1849, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere approbatie, door den Gouverneur der Provincie Drenthe, of, bij deszelfs absentie, door een der Leden van de Gedeputeerde Staten en in bijzijn van den Ingenieur van den Waterstaat, belast met de dienst van Hoofdingenieur in voormelde Provincie, aan het locaal van het Gouvernement te Assen worden aanbesteed:

De **Leverancie** benevens de **Inplanting** van eenige **OPGAANDE BOOMEN** en **KAPHOUT,** langs 's Rijks grooten weg der 1ste klasse no. 1 in de Provincie Drenthe, in vervanging van gestorven boomen of plantsoen, mitsgaders derzelver **onderhoud** tot ultimo December 1850.

Deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod. Het bestek der bovengemelde aanbesteding zal, boven en behalve aan het lokaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken en aan dat van het Gouvernement der Provincie Drenthe te Assen, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de bestekken van Waterstaatswerken in gemelde Provincie ter lezing gelegd worden. Zullende drie dagen vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatiën te bekomen zijn bij den Ingenieur *Brunings* en den Aspirant-Ingenieur *Mazel*, beide te Assen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

J. M. DE KEMPENAER.

Meppel, 9 *Aug.* Rogge ƒ4.40 a ƒ4.80. Boekweit ƒ4.50 a ƒ5.00. Boter $1\frac{1}{2}$ ned. pond ƒ0.85 a ƒ$1.02\frac{1}{2}$. Boter $\frac{1}{8}$ vat ƒ11.50 a ƒ12.00. Broodzetting: 6 ned. pond roggebrood ƒ0.40.

Groningen, 10 *Aug.* Tarwe jarige ƒ8.00, nieuwe ƒ7.15 a ƒ5.75. Rogge ƒ3.60 a ƒ4.20. Boekweit zand ƒ4.35 a ƒ4.75, veen ƒ3.90 a ƒ4.30. Garst ƒ2.85 a ƒ3.35, knobbe ƒ3.15 a ƒ3.45. Dikke haver ƒ2.10 a ƒ3.25. Voerhaver ƒ2.10 a ƒ2.60. Paardeboonen ƒ4.50 a ƒ4.75. Koolzaad ƒ9.50 a ƒ11.00. Aveelzaad ƒ „ . „ a ƒ „ . „. Gort grove ƒ5.75 a ƒ5.90, parel 100 ned. pond ƒ8.25 a ƒ9.00. Raapolie per vat ƒ „ . „. Boter $\frac{1}{1}$ vat ƒ „ . „ a ƒ „ . „.

Tarwe tot vorige prijzen met weinig handel. Zware Rogge prijshoudend, ligte soort vond trage koopers. Boekweit tot vorige prijzen met trage koopers. Garst als voren traag afgaande. Haver meest in een doen. Boonen niet driftiger. Koolzaad algemeen iets beter van kwaliteit en tot vorige prijzen slepende van de hand gaande. Gort stil.

Zwol, 10 *Aug.* Tarwe ƒ9.75 a ƒ9.00. Rogge oude ƒ „ . „ a ƒ „ . „, nieuwe ƒ4.80 a ƒ4.00. Boekweit ƒ5.45 a ƒ4.00. Aardappelen nieuwe ƒ1.50 a ƒ0.90. Boter ned. pond ƒ0.70 a ƒ0.55. Boter $\frac{1}{8}$ ton ƒ12.50 a ƒ12.00.

Amsterdam, 11 *Aug.* Werk. Sch. $2\frac{1}{2}$ pct $52\frac{3}{4}$ a 53 dito 3 pct $61\frac{1}{16}$; dito op resc. 3 pct „ a „; Werk. Sch. 4 pct $80\frac{7}{8}$ a $81\frac{1}{4}$; O. I. leening 4 pct „ a „; Am. Synd. $3\frac{1}{2}$ pct $83\frac{3}{4}$ a $\frac{7}{8}$; Handelm. $4\frac{1}{2}$ pct „ a „; Haarlemmerm. 5 pct $99\frac{13}{16}$ a $\frac{7}{8}$; Aand. Rijnspoorw. $4\frac{1}{2}$ pct „ a „; Aand. Holl. Spoorw. Maats. „ a „.

Naar onze binnenl. fondsen was heden vrij levendige vraag. Inzonderheid vertoonden zich in Integr. en 4 pcts. eenige koopers tot verhoogde prijzen.

Te *Assen*, bij van Gorcum & Comp., Provinciale Drukkers.